

The First International Conference on
Humanities and Islamic Studies

The First International Conference on
Humanities and Islamic Studies

November 28/2017/SHIRAZ/IRAN

اولین همایش بین المللی
مطالعات و تحقیقات
علوم انسانی و اسلام

نگاهی به مسئولیت مدنی مطبوعات در حقوق ایران

ندا گواهی^۱، رضا بیگ زاده ننه کران^۲

^۱ دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل . N.Govahi70@Gmail.com

^۲ دانشگاه آزاد اسلامی واحد سراب . B.reza9050@Gmail.com

چکیده:

امروزه مطبوعات، به دلیل گسترش فعالیت ها و نقشی که در آگاهی افراد جوامع دارند از اهمیت بسزایی برخوردارند، در این مقاله، مسئولیت مدنی مطبوعات در حقوق ایران مورد بررسی قرار گرفته است و برای تبیین این امر مبنای مسئولیت مدنی مطبوعات و رسانه ها و نیز مصادیق تقصیر و فعل زیان بار، در این حوزه به روش کتابخانه ای و اسنادی مورد مطالعه قرار گرفته است. در هر جامعه ای قانون گذار، قوانین و مقرراتی را با توجه به عرف، فرهنگ، ارزشها، آداب و رسوم آنها مقرر نموده و تخلف از آنها تقصیر مطبوعات محسوب و موجب تحقق مسئولیت مدنی برای آنها می شود.

واژگان کلیدی: مسئولیت مدنی، مطبوعات، ضرر و زیان، جبران خسارت
مقدمه:

مطبوعات و رسانه ها در جوامع امروزی نقش عظیمی در آگاهی و ارتقای دانش سیاسی و علمی دارند، نقش پر دامنه و مؤثر مطبوعات و رسانه در جهان امروز یک باور عمومی است، پیشینه ی مطبوعات در جهان به چند قرن و در ایران به حدود دو قرن پیش بر می گردد، اما به موازات گسترش دامنه و تنوع، و سرعت و سهولت دسترسی به آن نیاز جوامع به گسترش و سرعت انتقال اطلاعات، روز به روز، به نقش آفرینی رسانه و مطبوعات افزوده شده است.

رویارویی جوامع انسانی با پدیده گسترده و تا حدودی غیر قابل کنترل رسانه های گروهی به ویژه رسانه های گروهی نوین، به کارگیرندگان و مخاطبان این رسانه و دولت ها را واداشته است تا برای جلوگیری از سوء استفاده ی احتمالی از آنها به یک رشته قواعد و مقررات تن در دهند و همگان را به رعایت آن تشویق و ترغیب کنند و این حق را نیز برای حکومت های ملی قائل شوند که با تهیه و تصویب قوانین و مقررات منطبق با ویژگی های کشورهای خود کسانی را که این قواعد و مقررات را رعایت نمی کنند، و از این وسائل، استفاده های نابه جا و نادرست می کنند و حقوق

طرف مقابل خود را زیر پا می گذارند، جریمه کرده و در مواردی مجازات نمایند.

با بررسی مسئولیت مدنی اصحاب رسانه مطالعه نوینی درباره زیان هایی که در اثر عملکرد آنان ایجاد می شود، انجام می گیرد، این مسئله وقتی مطرح می شود که رسانه ها در اعمال حقوق و کارکردهای مختلف خود، از وسیله نامشروعی استفاده کنند، به طور مثال:

با تجاوز به حقوق مالی یا حقوق معنوی دیگران سعی در اعمال آزادی خود برآیند و یا از موقعیت ها، تسهیلات یا امکانات شخصی خود استفاده کرده، ولی در اصل هدفشان را آسیب رساندن به حقوق و منافع دیگران قرار دهند. پیش بینی مسئولیت مدنی برای اصحاب رسانه ها و الزام آنها برای جبران خسارت های احتمالی که ممکن است به دیگران وارد کنند، می تواند به عنوان راه حلی برای تبیین ملازمه میان حقوق و تکالیف اصحاب رسانه های همگانی و علاوه بر آن مجوزی برای ادامه ی فعالیت آنها تلقی شود.

مسئولیت مدنی مطبوعات، زمانی تحقق می یابد که افراد در اعمال حقوق و وظایف و آزادیهای خود از حدود قانونی و متعارف تجاوزنموده و به حقوق اشخاص لطمه وارد نمایند. هدف اصلی مسئولیت مدنی جبران خسارت است، بنابراین الزام به جبران خسارت مهم ترین اثر آن است.

گفتار اول: مفاهیم مسئولیت مدنی مطبوعات

بند اول: مفهوم مسئولیت مدنی

مسئولیت مدنی عبارت است از التزام و تعهد قانونی شخص به جبران ضرر و زیانی که در نتیجه عمل مستند به او، به دیگری وارد شده است. {۱}. قواعد مسئولیت مدنی تعیین می کند که چه خسارت هایی جبران شدنی است، چه شخصی مسئول جبران خسارت است و خسارت ها چگونه باید جبران شوند.

بند دوم: مسئولیت مدنی ناشی از فعالیت های مطبوعات و رسانه ها